

טיוב הקהילה

ב"ד

תרומה
ד' אדר תשפ"ו

המטעם לפי אופק ירושלים

זמני ההלקת הנרות ומצ"ש

הרה"ג	4:54
מוצ"ש"ק	6:09
ר"ת	6:48

סוף זמן קריאת שמע ותפילה

סוזק"ש א'	8:19
סוזק"ש ב'	9:01
סוז"ת א'	9:30
סוז"ת ב'	9:58

גליון מס':

822

יו"ל ע"י קהילת שבת בית ד'

בנשיאות מורנו ורבנו הרה"צ
רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

טיוב הפרשה

כלפי זולתם, ושפיר היתה זו הוכחה שאין זו כלל עבודה להשי"ת כי אם עבודה לעצמם, ומובן מאליה שבעבודה כעין זו נשאר פרודים מהשי"ת ח"ו.

גם הברכה אינה מצויה בעבודה כעין זו, וכפי ששמעתי ממורי ורבי הגה"ק רבי בנימין רבינוביץ זצ"ל, שהמשנה (אבות ו, ו) מונה ארבעים ושמונה דברים שהתורה מקניית בהם, וכשנתבונן ניווכח שרובם הם מענינים שבין אדם לחבירו, וזה הדבר צריך לשמש לנו כהוכחה שאין ביכולתו של האדם להתעלות בתורה אלא אם כן נותן את לבו גם להצלחת חבריו, אך זה שרק הצלחתו עומדת לנגדו ושאיפתו להצלחתו מונעת ממנו לשים עיניו ודעתו על זולתו המתקשה להבין את לימודו כדי לסייעו, לא יזכה גם הוא לסייעתא דשמיא חלילה.

מסופר שטרם המלחמה העולמית הראשונה עשו תנועות ההשכלה והציונות שמות בכרם בית ישראל ר"ל, ונתרבו פורקי עול שעברו בשאט נפש על קלות כחמורות, ובאותה תקופה הרבה מן בעל ה'חפץ חיים' לעשות כינוסים לאברכים יראי ה' כדי לעודדם להימנות למעגל הפעילים המפציצים את אור היהדות בקרב הנחשלים שבישראל וגם לחזקם לשמור על כל גרדי התורה.

באחת האסיפות השתתף מן ה'חזון איש' זי"ע, שהיה אז אברך צעיר, והבחין ה'חפץ חיים' שמרן ה'חזון איש' אינו מלוהב מהרעיון, כי העדיף יותר להסתגר בתוך ה'ד' אמות של הלכה ולעסוק כל היום בתורת ה'. אמר לו ה'חפץ חיים': דע לך, גם אני הייתי מעדיף לעבוד את בוראי בני לבניו, ולהיות ספון בבית המדרש כל היום ולעסוק בתורה, והיצר גם מדרבן אותי לכך, באמרו: אילו היית עושה כן היית זוכה להתעלות עד מאוד. אולם יודע אני שלא זה מה שדורש השי"ת בזה השעה, כי כעת אנו עומדים בפני גזירת שמד רוחני, וכל אחד מישראל ערב לאומתו, ואי אפשר לו להשתמש מהאחריות המוטלת עליו.

דברים אלו אמר ה'חפץ חיים' לה'חזון איש' בעודו אברך צעיר לימים, וכפי הנראה עשו דבריו רושם עליו, כי כידוע שבשנותיו האחרונות אחר שעלה ה'חזון איש' להשתקע בארץ הקודש היתה דלתו פתוחה לרווחה לכל עניני הכלל והפרט, והרבה שעות הקדיש עבור צרכיהם של ישראל ברוחניות ובגשמיות.

כמוכן שאין בדברינו הוראה שעל האדם לבטל מלימודו ולהקדיש שעות שבהם יעסוק עבור צרכיו של הזולת, אולם כשרואה האדם שזקוקים לעזרתו אסור לו להתעלם מתוך נימוק שיפסיד על ידי כך את הרוחניות שלו, כי סירובו לא יביאו לידי התעלות, וכל עוד שזקוקים לעזרתו אין לו להקב"ה נחת מתורתו, ואם חפץ לנצל אותה שעה לטובה אין לו מנוס כי אם להתפנות אל הזולת ולסייעו.

ואכן כך ראינו, שכל גדולי עולם לא הגיעו למדרגותיהם אלא אם כן דאגו גם לזולתם, כל אחד בבחינתו ובמדרגותיו, ומהם נלמד גם אנו, ועל ידי זה נגיע אל מקומנו האמיתי.

לישוא בעול עם חבריו

והיו הפרטים פרשי כנפיהם למעלה סככים
בכנפיהם על הפפרת ופניהם איש אל אחיו
אל הפפרת יהיו פני הפרכים: (כה, כ)

איתא בגמרא (בבא בתרא צט): 'כיצד הן עומדין [- הכרוכים], רבי יוחנן ור' אלעזר, חד אמר: 'פניהם איש אל אחיו, וחד אמר: 'פניהם לבית'. ולמ"ד 'פניהם איש אל אחיו', הא כתיב (דברי הימים-ב, ג, יג): 'ופניהם לבית'? לא קשיא, כאן בזמן שישראל עושין רצונו של מקום, כאן בזמן שאין ישראל עושין רצונו של מקום' ע"כ.

ביאור הישוב של הגמרא: במשכן, שאז עשו ישראל תמיד את רצון בוראם, היו פני הכרוכים תמיד איש אל אחיו, אולם בימי שלמה היו לפעמים שהכרוכים היו סובבים את פניהם לכיוון הבית, היה זה כשהמרו בני ישראל את פי ה'.

והנה עלינו להתבונן על מהותו של זה הסימן, כי זה האות מורה יותר על האהבה או הפירוד שבין אדם לחבירו, כי אם פני הכרוכים מכוונים איש אל אחיו אות הוא שהאהבה שוררת בישראל, ודואגים אחד לזולתו. ואם פניהם מוסבים אל הבית אות הוא שיש פירוד ביניהם, ואין דעתו של אדם נתונה לדעת זולתו. ולמה יהיה זה לאות דוקא על הפירוד בין הקב"ה לישראל?

בנוסף יש להבין, שאם נטיית פני הכרוכים כן משמשים לאות קירוב או ריחוק שבין ישראל לבוראם, היה מן הראוי לומר להיפך, שאם פני הכרוכים מְקוּנְיָם אל הבית, יהיה זה לאות שגם ישראל מְקוּנְיָם ולבם אל אביהם שבשמים, ולכן מְקוּנְיָם גם פני הכרוכים אל המקום שבו עושים ישראל בכל יום נחת רוח לפניו יתברך על ידי כל העבודות שבמקדש, הרי שם נכנס הכהן מידי יום להקטיר קטורת ולהטיב ולהדליק את נרות המנורה, וגם מחוצה לו נקבע מקומו של המזבח החיצון שבו הקריבו מידי יום ביומו קרבנות להקב"ה, ובכל אלו עוררו ישראל נח"צ גדול מברומים, ושמא לאות חיבה לישראל רצה הקב"ה להודיעם בעבודתם רצויה לפניו, ולכן היטה גם את פני הכרוכים לעבר אותו מקום, ולמה אמרו להיפך, שהיה זה אות לקלון 'שאין ישראל עושים רצונו של מקום'?

יש לומר שענין הפירוד האמור כאן אינו כמשמעו שבני ישראל סרו מלעבוד את בוראם, להיפך היה זה אות שבני ישראל משתוקקים אל בוראם וחפצים בעבודתו, ואף על פי כן אין לו להקב"ה נחת מעבודתם, כי בהתנהגותם הם מגלים שאין כוונתם כי אם לטובת עצמם, כלומר, מדובר במצב שכל אחד נותן דעתו רק לעבודת עצמו, שהיא זו שתעלה יפה, ואין לבו פנוי גם אל סובביו לראות בעמל אֶהְיוּ החפצים גם הם להתעלות ממותו כדי לסייעם, הליכות אלו מוכיחות שאין כוונתם לשם שמים, כי אם להגדיל את מעמדם וכבודם, ולא לרצון יְקַשְׁבַּ עבודה כעין זו לפני אדון כל.

כשהיו בני ישראל במצב כעין זה, אז אכן היו פני הכרוכים מופנים לגמרי כלפי צד 'מעריב', ולא היו קצת באלכסון

טיוב המערכת

ועשו ארון אמתיים וחצי

יהודי אחד באלרבו כשהוא שבור ורצוף, הוא כל כך רוצה להתעלות בעבודת השי"ת, בלימוד התורה הקדושה, במידות טובות ויראת שמים, אבל כל מה שהוא עושה וכמה שהוא משתדל, הכל יוצא למחצה לשליש ולרביע, הוא החליט שבזמני הסדרים ילמד ברציפות בלא לדבר דברים בטלים, ולמעשה הוא מצליח אולי כמה דקות ראשונות להתמיד בלימודו ואח"כ הכל מתערבב לו, כך גם בתפילה, הוא בקושי מצליח לכוון בברכות הראשונות, וגם זה לא לגמרי, והכך בכל דבר, ולכן הוא ממש שבור, ורק פתח את החומש בפרשת השבוע והראה לו:

הקב"ה מצוה על משה רבינו להכין ארון מיוחד שבו יונחו שני לוחות הברית וספר התורה הראשון שכתבו משה, וכך הוא מצוה: 'ועשו ארון עצי שיטים, אמתיים וחצי ארכו, ואמה רחבו, ואמה וחצי קומתו', לכאורה - אומר הרב, לא מובן למה בכל מידות הארון אין מידה שלמה, הכל בחצאים, 'אמתיים וחצי ארכו, ואמה וחצי רחבו, ואמה וחצי קומתו', אבל אולי התורה הקדושה רוצה ללמדנו שברוחניות אין שלימות, אמנם צריך לשאוף לשלימות, אבל כמה שאדם משיג ומצליח, עליו לדעת שלעולם לא יגיע לשלימות, ולכן אצל גדולי ישראל תמיד היו הדברים ידועים שככל שהשיגו והתעלו בתורה, כן היו מרגישים שהם עדיין רחוקים, וזה לא בגלל שהם לא לומדים או אינם ראויים, אלא כי כך היא דרכה של תורה, 'אמה וחצי קומתו'.

נמצאים אנו בפרשת תרומה, וידוע הדיק שבביא האלשיך הקדוש: על הפסוק 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם', בתוכו לא נאמר אלא בתוכם, בתוך כל אחד ואחד מישראל, וכמו שכתב בעל ה'חרדים בשירו הידוע: 'בלבבי משכן אבנה להדר כבודו, ובמשכן מזבח אשים לקרני הודו, ולגר תמיד אקח לי את אש העקידה, ולקרנן אקריב לו את נפשי היחידה', והיות שאנו שואפים להפוך את עצמנו למשכן להשי"ת, אל לנו להישבר כשהצלחנו רק למחצה לשליש ולרביע, להיפך, עלינו להתחזק ולשמוח בכל הצלחה קטנה כגדולה, כי גם הקב"ה שמח בכל חצי פסיעה שלנו.

(ע"פ: 'טיוב התורה' - תרומה)

ניתן לשמוע את שיחותיו של מורנו ורבנו שליט"א • במספר מיוחד וישיב
באידיש: 073-2951321 • בלשון הקודש: 073-2951320

טיוב
ההודעות

עדכוני שיחות: 0534-100024

הלכות קריאת המגילה

נכתב ע"י הר"ר מאיר רובינשטיין שליט"א

זמן הקריאה - חייב אדם לקרות המגילה בלילה ולחזור ולשנותה ביום, זכר לנס שהיו צועקים בימי צרתם יום ולילה (פי' תרפ"ו ס"א ומ"ב ס"ט), וכיון שהיתה הצעקה בעת צרתם יומם ולילה, לכן קורין גם הוצרכת הנס שניצולו (דהיינו המגילה שכתובה בה הכל) יומם ולילה (לבוש ס"א).

קריאת המגילה של לילה זמנה כל הלילה, דהיינו מצאת החוככים עד עלות השחר, ואם לא קראה קודם אפילו באונס שוב לא יקרא, דמשעלה עמוד השחר יממא הוא (שם).

קריאת המגילה של יום זמנה כל היום, דהיינו מן הנץ החמה עד סוף היום בקיעת החמה. ואע"פ שמעיקר הדין היה אפשר לקרותה יומא בעלות השחר, מ"מ כיון שאין הכל בקיאין בעה"ש ושמו יבוא להקדים לכן אין לקרותה עד הנץ החמה שאז יום ברור הוא לכל. ואין צריך שיעלה כל גוף השמש על הארץ, אלא משעת החילת הנץ ג"כ מותר לבתחילה (ס"א ומ"ב וטע"ז ע"ג שם).

ובדיעבד אם קראה משעלה עמוד השחר יצא. וה"ה אם היה אונס קצת יכול לקרותה אף לבתחילה משעלה עמוד השחר (שם).

לא לך קורא עד בין השמשות, יקראנה אז בלי ברכה (מ"ב סק"ה).

ביטול תורה או שאר מצוות כשי לשמוע מגילה -

מבטלים תלמוד תורה לשמוע מקרא מגילה (א"ב). אפילו היתה חבורה גדולה של מאה אנשים שלומדים באיזה בית הרי אלו מבטלים לימודם כדי לקרותה בביהכ"נ בציבור, משום דברוב עם הדרת מלך. ומ"מ מי שמתפלל כל השנה בקביעות במנין מיוחד שהוא ג"כ ביהמ"ד אלא שאין שם רק מיעוט אנשים שמתפללים שם, אינו מחויב לילך לבית הכנסת הגדול, ובודאי שלא נאמר דכל בתי הכנסיות הקטנים שבעיר יהיו חייבים לילך לביהכ"נ הגדול שבעיר, ולא אמרו אלא לענין בעה"ב שיש לו מנין בביתו שאף שהמנין שלו הוא בקביעות מ"מ צריך לילך לביהכ"נ שבעיר משום פרסומי ניסא (מ"ב סק"ו וטע"ז ע"ג שם).

וכל שכן שאר מצוות של תורה שכולם נדחים מפני מקרא מגילה, (חוץ ממת מצוה ובלהלן). וכל זה דוקא כשיש שהות לעשות שתיקה, אבל אם אי אפשר לעשות שתיקה אין שום מצוה דאורייתא נדחית מפני מקרא מגילה, דמקרא מגילה אינו אלא מדרבנן. וי"א דאע"פ כ"מ מקרא מגילה קודם אף אם ע"ז ידחה המצוה לגמרי, משום פרסומי ניסא (ש"ע ע"ג ומ"ב סק"א).

דברים ואחרים קודם קריאת המגילה - אסור לאכול קודם קריאת המגילה בין ביום ובין בלילה. ואפילו טעימה בעלמא אין להקל אלא לצורך גדול, כגון שהוא חולה קצת או אם התענית קשה לו. ושעור הטעימה הוא כביצה פת או משקין כשעור ביצה (רמ"א תר"צ ס"ב ו"ד ומ"ב סק"י).

י"א ששתייה מותר, ולא גרע מאיסור אכילה קודם תפילת שחרית דאסור לאכול ומותר לשותות (הליכות א"י). אם הוא אדם חלש והשהייה יזיק לבריאותו ויוכל לבוא לירי חולי, וגם לא יספיק לו טעימה מועטה, מותר לו לאכול, ומ"מ יבקש מאחר שיוכינו לקרות את המגילה אחר אכילתו (מ"ב סק"ט).

וכ"מ שאסור לישון קודם קריאת המגילה, ואפילו אם בדעתו לישון רק שעה מועטת, וה"ה בליל הדברים שאסור קודם ק"ש וכמבואר בס"י ר"ב ובס"י ר"ה ע"ז ש"ש (מ"ב סק"ו).

מותר ללמוד קודם קריאת המגילה (מ"א סק"י). **נשים** - הכל חייבים בקריאת המגילה, אחד אנשים ואחד נשים וגרים ועבדים משוחררים (ס"א).

ואע"פ שהיא מצוה שהזמן גרמא, מ"מ הנשים חייבות בזה כיון שאף הן היו באותו הנס, דמתחילה היתה הגזירה אף עליהן, כמ"ש במגילה: "להשמיד להרוג ולאבד מנער ועד זקן טף ונשים" (מ"ב סק"א). י"א שאם האשה קוראה לעצמה מברכת לשמוע מגילה, משום שאינה חייבת בקריאה, והמ"א מצד דאשה לא תקרא כלל לעצמה אלא תשמע מן האנשים, ואם אין לה ממי לישמוע אזי תקרא היא לעצמה במגילה כשירה ותברך לשמוע מקרא מגילה (רמ"א ומ"ב ס"ט).

ואם אחר קורא בשבילך ומברך להוציאן י"ח טוב שיברך לשמוע

מגילה (מ"ב ס"ד תרצ"ב סק"א), וי"א דראוי שיברך על מקרא מגילה (תשו"ב ח"ג סי' רכ"ח). ובספר שלמת חיים (סי' שע"ג) כתב שמדברי הראשונים הפוסקים שלא הביאו נוסח אחר בברכה לנשים, נראה שאם יברכו על מקרא מגילה כאנשים ג"כ אין קפידא. ועי' שו"ת מנחת יצחק (ח"ג סי' י"ד) שכתב דהנשים השומעות מן האיש שכבר יצא מקודם ידי חובת הקריאה יש להן לברך לעצמן, וה"ה שלא יצאו כולן ע"י אחת מן השומעות אלא כל אחת תברך לעצמה. ויש מי שכתב שאם קרא בבית הכנסת וחזור וקורא לנשים לא יברך בשבילן וגם הן לא יברכו (ב"א ח"א הל' פורים ס"א).

קטנים - מחנכין את הקטנים שהגיעו למצות חינוך לקרות את המגילה (תרפ"ט ס"א ומ"ב שם).

וכיון שגם הנשים חייבות, פשוט דגם בקטנות יש בהן משום מצות חינוך (מ"ב סק"ג).

מנהג טוב להביא הקטנים והקטנות לשמוע מקרא מגילה, כדי לחנכם במצות פרסומי ניסא (ס"א ומ"ב שם). והכוונה בזה דאף שמעיקר דין מצות חינוך היה די במה שקורא לפנייהם בביתו, מ"מ כדי לפרסם הנס ביותר מנהג להביאם לביהכ"נ שישמעו בציבור, כדי לחנכם שגם בגדלותם ישמעו בציבור (ביה"ל ד"ה מנהג).

ומטעם זה נוהגין הקהל לקרות בקול רם אלו הפוסקים שהם עיקר התחלת הנס וסופו, והם: איש יהודי, ומרדכי יצא, ליהודים, כי מרדכי היהודי, כדי לעורר הקטנים שלא יישנו ויתנו לבם על הקריאה, ומקרין אותם הפוסקים כדי לחנכם (שם).

ומכל מקום לא יביאו את הקטנים ביותר שמבלבין דעת השומעים (מ"ב סק"י).

ועכשיו בעונותינו הרבים הנפוץ הוא, שלא זו בלבד שאינם שומעים אלא עוד הם מבבלים שגם הגדולים אינם יכולים לשמוע, וכל ביאתם הוא רק להכות את המן, ובה אין האב מקיים מצות חינוך כלל, ובאמת מצד מצות חינוך צריך כל אב להחזיק את בניו הקטנים אצלו ולהשגיח עליהם שישמעו את הקריאה, וכשיגיע הקורא לזכור שם המן האגני רשאי הקטן להכותו כמנהגו, אבל לא שיהיה זה עיקר הבאת הקטן לבית הכנסת (מ"ב סק"י).

וכל כליו המבוארים בפרשה זו - הנשקפים על פני הצדיק הדור.

בכל יום יש לומר פסוקי מלאכת המשכן שבפרשתן לפני התפילה

ובאמת לא רק בפרשת תרומה כאשר קוראים הפרשה בתורה בשבת קודש, הקריאה מעוררת את הזמן, רק גם בכל יום ויום במשך כל השנה כולה יש בחינה זו, כמו שמבואר בספ"ה ק' מנחם ציון (פרשת מעורר) להרה"ק רבי מנחם מנדל מרימנוב זצוק"ל, שיש סגולה לומר פסוקי מלאכת המשכן כל יום קודם התפילה, ויעלה לו כאילו בנה משכן. וכן כתב בספר קול יעקב (בפרשת) להגה"ק בעל מלא הרועים זצוק"ל וכך לשונו: 'על פי מה שראיתי ממורי מהר"מ מפריסטוק, (רבי מנחם מנדל מרימנוב) שכשאני יכול להתפלל היה אומר פרשת המקדש והמשכן, ועל ידי זה מוריד קדושת המשכן, והיה יכול להתפלל'. עכ"ל.

ועפ"י מוסיף הקול יעקב לבאר בעצמו הפסוק בריש חומש ויקרא (א, א). ויקרא אל משה וידבר ה' אלי מאהל מועד לאמר', דהנה תפילות נגדו תמידים תקנו (בבכות כ"ג). כשם שהתמידים הקריבו בתוך האהל מועד, כך כשהולכים לדבר לפני הש"ת בתפילה שהוא נגדו הקרבן תמיד, צריך להיות 'מאהל מועד לאמר', שתפילתו יהיה מתוך האהל מועד, כלומר שיקדש מקודם את עצמו להיות בבחינת אהל מועד והמשכן. ולכן יש לומר פרשת המקדש והמשכן, כדי לידע איך צריכים לקדש את גופינו ואברינו להיות בדוגמת המשכן וכליו, וכך יוכל להיות תפילתו מתוך האהל מועד, ויוכל להתפלל כראוי.

ויסוד הדברים כבר מבואר בשל"ה הקדוש (מסכת תענית נר מצוה, ל'): 'אחר שיתעורר האדם, שהוא [עצמו] תמונת המשכן והמקדש, אז יקריב בו קרבן, והוא התפילה'. ונמצא שעל פרשת תרומה יש בכל יום בחינת 'הקריאה מעוררת את הזמן', שהרי יש ענין לומר כל יום פרשת המשכן המבואר בפרשתן לפני התפילה. ועל אחת כמה וכמה בשבת פרשת תרומה, כאשר כל בני ישראל קוראים פרשת המשכן בתורה הקדושה, בוודאי הקריאה מעוררת את הזמן, ונחשב שאנו נמצאים בתוך המשכן והאוהל מועד.

המשכן והמקדש, כי אם המאנשים צדיקים אשר עצם נפשותיהם הם משכננו לאביר יעקב. ע"כ.

טיב הרבנין הטעם שתיכף אחר קבלת התורה נצטוו בראש ובראשונה רבינו ממונות דייקא

בריש פרשתן כתיב (שמות כה, ט-ח), 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו וכן תעשו'. ופירש"י, 'וכן תעשו' - לדורות, אם יאבד אחד מן הכלים או כשתעשו לי כלי בית עולמים, כגון שולחנות ומנורות וכיורות ומכונות שעשה שלמה, כתבנית אלו תעשו אותם. וכבר הקשה על זה הרמב"ן בזה הלשון: 'ולא ידעתי שיהיה זה אמת, שיתחייב שלמה לעשות כלי בית עולמים כתבנית אלו, ומובח הנחשת עשה שלמה עשרים אמה אורך ועשרים רוחב' (דברי יוחנן ב' ד, א) עכ"ל. והוא קושיא עצומה, איך יתכן לומר שבכל הדורות בבניית הבתי מקדשות היו חייבים לעשות דרוקא כתבנית המשכן, 'וכן תעשו' - לדורות, הרי אנו רואים בחוש, שמידות האורך והרוחב והגובה של כלי הבתי מקדשות, היו שונים לגמרי ממידות האורך והרוחב והגובה של כלי המשכן. וכבר העיר האור החיים הקדוש, שבאמת אין זה קושיא על רש"י, כי רש"י לא פירש כן מעצמו, רק כן מפורש להדיא בגמרא (שבועות טו), 'וכן תעשו לדורות'. ועיין באור החיים שהאר"ן עד מאד ליישב קושיא גדולה זו.

שכנתי בתוכם - בתוך כל אחר ואחר

ואפשר לבאר על פי דבריו הידועים של האלשיך הקדוש (בפרשתן), דהנה על בני ישראל כתיב (ויקרא י"ד): 'היכל ה': היכל ה': המה', ומבאר האלשיך דהו' 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם', דהנה לא נאמר ושכנתי 'בתוכו' - בתוך המקדש והמשכן, רק ושכנתי 'בתוכם' - בתוך כל אחר ואחר.

וכך הוא כוונת הפסוק, 'ועשו לי מקדש', כל אחד מבני ישראל צריך להכשיר מעשיו, ולהכין בעצמו מדור לשכינה הקדושה, באופן שהוא עצמו יהיה בחינת היכל ה', ותהיה שכניו יתברך שוכנת בתוכו ובקרבו ממש. בבחינת 'היכל ה': המה'. והו' ושכנתי בתוכם, כי אין הוא יתברך עושה עיקר מהעצים ואבנים של

הטעם שבשבת פרשת תרומה יש להסתופף בצל הצדיקים

ההוסף הרה"ק מפשעווארסק, דלפי זה יש אז עור מיוחד ממעל בשבת זו, להיות מוכן ומוזמן להשראת השכינה, ולכן טוב לנסוע ולהסתופף בצל הצדיקים בשבת זו. והדברים יובנו ביותר על פי דברי התפארת שלמה, שהקב"ה הביטיח למשה רבינו, שבכל דור ודור יהיה צדיק כזה אשר יהיה בו תבנית המשכן וכל כליו. ולכן בשבת פרשת תרומה, כאשר אנו קוראים המצות עשה בתורה 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם', והקריאה מעוררת את הזמן, ראוי ביותר לנסוע להסתופף בצל הצדיקים, כדי לזכות לראות את תבנית המשכן

כל אדם בכל הדורות מחוייב לעשות את עצמו מקדש ומשכן

ועיין עוד בשל"ה הקדוש (תענית נר מצוה, כח) וכן לשון קדושו: 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם', ושכנתי 'בתוכו' הוה ליה למימר, אלא אמר ושכנתי 'בתוכם', כי כל אדם מחוייב לעשות מקדש, דבר זה נוהג תמיד. והוזהר כתב (ח"א כ"ט), כי התפילין שהם סוד המרכבה, שאדם מניח, הוא המקדש. גם יטהר האדם את עצמו וכל אבריו, ואז הוא בצורת משכן ומקדש'. עכ"ל.

ומבואר בדבריו הקדושים, שמצוות 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם' הוא אכן מצוה שיש לקיים בכל הדורות, שכל אדם יעשה עצמו מקדש ומשכן, וכלשונו 'ודבר זה נוהג תמיד'. וממילא יובן שפיר מה שדרשו חז"ל 'וכן תעשו' - לדורות', כי אכן הוא מצוה הנוגע בכל

שאמרו רש"ל (עירובין נז.) "מאי דכתיב (במדבר כא, יח) 'ומדבר מתנה' כו', אם אדם משיע עצמו כמדברו בו שהכל דשין בו, תורה ניתנה לו במתנה" וכו', עיני שם.

ובהפטר דידן (מלכים א, ה, כו) "וה' נתן חקמה לשלמה פאָשֶׁר דְּבַר לוי". ופירש בספח"ק עבודת ישראל בפרשתנו וז"ל: "הנה האדם השלם, אף על פי שעובד ה' יתברך בכל מיני שלימות, צריך להסתכל למניע על פחיתת ערכו, שהוא עפר ואפר. והעבודת אינו אלא מאתו יתברך שמו, והוא הנותן לך כח לעשות חיל - ובהיות בן זוכה להיות מקדש לשכון בו הבורא יתברך שמו. כמו שהשיב התנא להמין (בראשית רבה ע"א) שבחכמי ישראל יש כמותו, מה הקדוש ברוך הוא פוקד עקרות אף אלישע פקד עקרות, עיני בוהר הקדוש (ח"ג אס.). וכמו ששמעתי ממורי רובי (הרה"ק הרבי ר' אלימלך זינגר), ואהיה להם למקדש מעט" (חזקוניא א"א טו), רצה לומר שהשם יתברך אמר שיהיה להם למקדש - אך באופן שימטע את עצמו. ונחזור להניינו, 'וה' נתן חכמה והקדוש מפשיטא זצוק"ל, היה ברוך נתן לו המידה הזאת 'חכמה' אותיות 'כח מה', רצה לומר שהסתכל תמיד שהוא 'כח מה', רצה לומר אי"ן. והו' אינן כמוך ואין כמעשיך" (תהלים פ"ח, ט) מי שהוא מחזיק עצמו שהוא אי"ן יכול לעשות כמעשיך".

והו' יהיה שלום בין חירם ובין שלמה' - חירם' רומז להקדוש ברוך הוא שהוא חי ורם, רצה לומר שעל ידי שהיה לו מידת חכמה בג"ל, היה שלום בינו ובין קונו, והיה יכול הבורא יתברך שמו לשכון בקרבו" עכ"ל"ק.

נוהג היה החוזה הקדוש מלובלין ז"ע לערוך 'סעודה שלישית' בחושך, כנהגה החסידים, ואסמכוהו אקרא (מכ"ה ח) "כי אֲשַׁב בַּחֹשֶׁךְ - ה' אור לי" - תלמידו הנאמן 'אהיהוה הקדוש מפשיטא זצוק"ל, היה אורה להידחק באין רואים בין הציבור, כדי שלא יחושו לכבודו, להסדיר לו מקום מנובד ונדומה, והיה נכנס אל הטיש בחשכה ובלאט שלא ירגישו בו, ודוחק עצמו בתוככי העלטה בין האנשים...

שבת אחת היו 'היפות' צוקות מאוד! ואיש אחד שעמד בטיש מאחורי רבינו היהודי הקדוש נשען עליו חזק בכל כוחו לכל אורך הטיש, מחוסר יכולת לנוע לשום צד, מחמת הדוחק שדחפוהו מאחוריו ומצדדיו... והיהודי הקדוש נשאר לעמוד על עמדו בכל עז, ובגבורה עצומה. משעהלו את האור בנרות בסוף הסעודה כנהוג, ראה פתאום האיש על מי הוא נשען כך, ואת מי דחף כל הטיש, והתכרכמו פניו, הוא ניגש לפני היהודי ברעדה ורטט, ובדמעות בעיניו ביקש והפציר בו שימחול ויסלח לו על שגגתו.

היהודי הק' לא הבין מה רוצה ממנו האיש, ואמר, הרי נשען עלי ספר תורה, שכן כל יהודי הוא ספר תורה! ונמצאתי מחזיק ספר תורה שלם. [עיני מ"ש הרמב"ן ז"ל בספר קריעת דף טז] שנוף האדם דומה לספר תורה, והנשמה היא האותיות שבספר. עי"ש]. החל האיש בוכה חזק יותר, וטען, אדרבה, אם כן הלא אני הוא זה שנשעני על הספר תורה בעצמו! נענה היהודי, לא כן, כל יהודי צריך לחשוב שהשני הוא 'ספר תורה', אבל הוא עצמו לא זכה ערייין למדרגה זו, ואם כן אין כאן שום מקום לבקשת מחילה...

מעשה שהיה בדור שלפנינו בשני גדולי עולם בפולין של מעלה, ה"ה רבינו 'החפץ חיים' זצוק"ל עם כ"ק ארמו"ר חזקן מגור זצוק"ל בעל 'אמרי אמת', שנסעו שניהם יחדיו לברכת אל ווארשא הבירה, בדרכס אל אחת מפעולות שתדלנותם לטובת כלל ישראל.

בימים אלו היה הרבנות עומדת וממתינה בתחנות מרכזיות שבדרך זמן מסוים הם שהמשיכה בדרך, והיה מנהג החסידים - כשנודע להם מנסיעת רבותיהם - לא התאסף בהמוניהם באותן תחנות, כדי להקביל את רבם ולשחות במחיצתו בעת ההגונה. כאשר בהמוניהם לא היה קל לערוך 'סעודה' בכל עת אל הרבי כבימינו, ולכן היה סדר ההנהגה בצצרות הקדוש לערוך מעין 'קבלת נשים' לצדיקים בעוברים בתחנות הרבנות.

בתחנות הקצרות יותר היו הצדיקים נשארים בפנים הקרון, ורק נעמדים בחלון הפונה אל הרציף, ומושיטים ידי קודשם לברכה, וכל הקהל הקדוש חולף על פניהם בדחילו ורחימו - כאשר מצויים תמונות רבות שאלו, מצדיקי הדור שצולמו בעמיתיות בחלון הרבנות ומברכים את קהל ישראל - ואילו בהתמנות ארוכות יותר היה הצדיק יוצא אל הרציף, ושם היו עורכים 'לחיים טיש' קצר, כשאנשי המקום מגישים לפני הרבי ופמלייתו מיני תרגימא ותייה חמה שהביאו תקרובת מביתם, בומן המתנה היה ניתן גם לגשת עם 'פתקא' אל הקדוש, ולשוחח בעניינים אישיים וכיוצא.

אותה 'סעודה' שנסעו שני צדיקי הדור יחדיו לווארשא לביטול גזירת המלכות, התפרסמה חיש מהר כחזן מקשת ברחבי פוורות ישראל שבפולניה, ובכל תחנה התקבצו המון אנשים שבאו לראות ולהיראות פני הקדוש כדרכם.

במשך הנסיעה ישבו שני גדולי עולם הללו יחדיו, באהבה ובנעימים ובהערכה עצומה זה לזה, כדרכם של תלמידי חכמים המרבים שלום בעולם, ועסקו ביניהם בעניינים רבים שבהלכה והנהגת כלל ישראל.

[באתה נסיעה ראה החפץ חיים את האמרי אמת כשהוא מתעמק בין שאר ספריו גם בספר הקדוש 'נועם אלימלך', ושאלו על מדות הספר. ולאחר שאמר לו מעט מגדולתו ביקש לעיני בו, ולא

יצא מתחת ידו זמן רב כידוע. ואין כאן מקומן]. בהגיעם אל התחנה הראשונה, והנה קהל גדול ועצום ממתנים בחרדת קודש על הרציף לקראת הגעת הצדיקים הגדולים קברניטי הדור, ניגשו הגבאים הנאמנים אל הרבי מגור, והעירו לו שהנה נכנסת הרכבת אל התחנה, ויש לצאת אל הציבור הענק המתמין על הרציף.

ביקש האמרי אמת מן החפץ חיים שיצטרף עימו גם כן, כדי שייצאו שניהם יחדיו לקראת ישראל, להגדיל תורה ולהאדירה! אך החפץ חיים סירב, באומרו שחושש הוא מן הגאווה. - ענה לו האמרי אמת על אתר: פאר ייודענ'ס וועגן לוינט אין גיהנם זיך אריין צו ווארפעין! [בשבל להנות יהודים ראי גם להשליך עצמו לגיהנם...].

תורה בענינה

וְעָשׂוּ אֲרוֹן עֲצֵי שִׁטִּים, אֲמֹתִים וְחָצִי אַרְבּוֹ, וְאֲמֹה וְחָצִי רְחֹבוֹ, וְאֲמֹה וְחָצִי קִמְתּוֹ (כה"י).

כתב בעל הטורים: "כל מידותיו (של הארון) היו שבורות, בחצאי אמות (אמתיים וחצי אמה וחצי, ואמה וחצי). - ללמד שכל מי שלומד תורה צריך לשבר ולהשפיל עצמו" ע"ב.

תיכף ומיד קם החפץ חיים ממקומו, כשמע שטובתם של ישראל ברבר, ושילב ידו ביד הרבי הקדוש, וכך יצאו שניהם יחדיו שובי זרוע אל העולם הענק, כשהם מתבטלים זה בפני זה, ומלאים ענווה ושפלות, וכן בכל תחנה ותחנה.

היה זה מעמד אריר של קידוש השם, כשהצדיקים הקדושים בתוככי ליבם חשים כמושכלים אל הגיהנם... ומבחינו מקבלים כבוד עצום ונורא, שהיה עם ישראל רוחש בכל אתר לענקים הללו, מאורי ומנהיגי האומה.

זו היא דוגמא טובה של תורה בענינה, ושל קבלת הכבוד בשופי מבחוץ, המלווה בתחושת ריאה פנימית של אמת, שלא ייכשלו הלילה בנטולת הכבוד לעצמם, רק לייחס הכל לכבוד של מעלה.

באחת השיחות שמסר הגה"צ רבי חיים ברים זצ"ל, מזקני נקיי הדעת שבירושלים של מעלה, האריך בענין 'גיעת התורה' שיש בה הרבה מדרגות גבוה מעל גבוה.

ברצותו להמחיש עד היכן מגעת מדרגת היגיעה בתורה, הביא 'טיב מעשה' אחד מדרוגו אנו. פתח רבי חיים בצוף מתק דבריו, והחל לספר אודות הגאון הצדיק המפורסם רבי בערל קרויזר זצ"ל, ראש ישיבת סקווער באמריקה, בעל 'דבר המלך'. [אחיו של מורנו ורבינו מחו' הגאון הצדיק רבי זיגל זצ"ל בעל 'אור החמה'].

ר' חיים שהביא היטב את הגאון, שהיו שניהם מגדולי המתמידים שבירושלים, סיפר אודות שנות נעוריו שהיה יושב והוגה בתורתו שעות רבות ברציפות, וביגיעה עצומה להבין כל דבר על בוריו.

בין הדברים סיפר, על לילה אחד בו רצה ר' בערל לחזור ולשנן את מסכת כתובת בעל פה, הוא מצא לו חברותא כלכבו, וישב עימו יחדיו לילה שלם מתחילתו ועד סופו ברציפות ביגיעה וטרחא עצומה, כשהוא חוזר ומשנן את כל המסכתא, עמוד אחר עמוד, דף אחר דף, תוספות אחר תוספות, בעמקות ההבנה עד הסוף, בלא שדילג כלום, אף לא דיבור אחד של התוס' בין הארוכים ביותר ובין הקצרים...

כך במשך לילה שלם חזר בעל פה על כל מסכת כתובת כולה מתחילתה ועד סופה, מכריכה לכריכה, בנועם ערבות מתקוות נפלאה.

והנה לפתע בשעת בוקר מוקדמת, קרס רבי בערל תחתיו ונפל מתעלה ארצה. כנראה מעוצם היגיעה העצומה שבימים האחרונים לסיים את כל המסכתא, ובעקבות אותו לילה קשה שלא נתן שום תנומה לעפעפוי, והתיגע ביגיעה עצומה, הגיע עד כלות הכוחות עד שפשוט נפל ארצה בהתעלפותו.

כמובן, חשו תיכף לעורר מעלפונו, ואט אט שבה אליו רוחו, ולאחר שהתחוק מעט ואזר כוחות המשך על אף חולשתו לסיים את חוק לימודיו.

כשסיים ר' חיים הצדיק את סיפורו, נקש בעו על השולחן, ואמר בלהב אש קודש, זו היא דוגמא חיה של 'גיעת התורה' כפשוטה, לימוד רצוף בכל כוחות הגוף והנפש עד לשד עצמותיו, ועד אפיסת הכוחות ממש! הדברים עשו רושם עז על התלמידים, ולאחר שסיים את שיחתו ניגש אליו אחד השומעים ודיבר עמו על כך, ובין הדברים ביקש לברר מי היה אותו חברותא שלמד עם ר' בערל באותו לילה שכולו תורה?

התחייך ר' חיים ואמר כממתיק סוד, את הסיפור הזה סיפרתי יודע אני מקרוב ממש, שכן בדידי הו' עובדא! אני בעצמי הייתי אותו חברותא שמצא לו ר' בערל לשנן עמו את כל מסכת כתובת... התלמיד עמד נדהם לנוכח ענוותנותו הגדולה של רבי חיים, שלא הזכיר את עצמו ואת שמו כלום בכל אותו מעשה גדול, הסתיר והצניע את חלקו שבסיפור, שכן בהיותו 'חברותא' נעלה כזו, הרי גם הוא היה עד כל אותו הלילה בשיונו כל מסכת כתובת לארכה ולרחבה... אבל כל סיפורו נסוב אך ורק על ר' בערל בלבד, כשחפף בסיפור נשאר חסוי ומוסתר, ורק לבקשת התלמיד גילה לו זאת מלא לאוזן.

ללמדנו תלק מוסר השכל עצום בסדורי תורה בענינה - לפנינו בסיפור זה של גדולי ירושלים, מעט הכמות ורב האיכות, גם תורה ביגיעה עצומה מצד אחד, וגם ענוה נפלאה מצד השני. מן הגאון הראשון רבי בערל זצ"ל אנו למדין גדלות מופלאה של 'גיעת התורה' במסירות נפש, עד התעלפות בכלות כל הכוחות. ומאריך מן הגאון השני רבי חיים זצ"ל אנו למדין, מלבד מה שהיה אף הוא יגע בתורה במדרגה עצומה כל אותו הלילה, גם על מידת ענוותנותו הטבעית ושפלות רוחו בקרבו, שלא ראה שום צורך לצייין ולספר שבדידיה הו' עובדא, והשמיט את שמו לגמרי מכל הענין, ובמקום גדולתם שם אתה מוצא ענוותנותם, לשם ולתפארת.

מסופר על הגה"צ המפורסם רבי חיים שאלו הכהן דוויק זצוק"ל, מגדולי זקני המקובלים הספרדים בירושלים עיר הקודש ת"ו, בישיבת המקובלים 'בית א-ל' המשך בעמוד הבא <

טיב ההשגחה

סיפורי השגחה פריטיה שנישחיו ימעינת ע"י הקוראים

'בטחון על גלגלים'

התקשרתי לחבר שלי והוא היה נשמע עייף ומוטרד, לשאלתי מה קרה, הוא השיב: "הסעתי מישוהו לטיפול רפואי ברמת גן, ואת זמן ההמתנה ניצלתי לתפוס תנומה קלה. התעוררתי וניסיתי להניע את הרכב והרכב לא מניע!!! עוד כמה דקות החולה צריך לצאת מהמרכז הרפואי ולא נעים לי להגיד לו שאנחנו תקועים!!!"

לשאלתי מדוע הוא לא מתקשר לארגון מתנדבים, הוא השיב שאין לו את הפנאי להמתין עד שיהיה מישוהו באזור רמת גן... שאלתי אותו: "למה שלא תנסה לשאל עוברים ושבים אם יש להם כבלים לרכב?!"

הוא השיב שלא נראה לו שישג מישוהו ברחוב.

כאן כבר התפרצתי עליו ואמרתי לו: "אנחנו לא לומדים כל יום חובת הלבבות שער הביטחון, מי ביקש ממך להצליח או לא להצליח? פשוט תעשה השתדלות, ואם ה' רוצה אתה תמצא ואם לא אז לא, אבל לפחות תשתדל!!!"

הוא היה איתי על הקו ואמר לי: "אתה צודק, אעשה השתדלות כל שהיא, האדם היחיד שהוא ראה היה נכה בכיסא גלגלים.

אמרתי לו תשאל מי שרק עובר שם. הוא הרגיש טיפש קצת ובכל זאת פנה ליחיד שראה, כאמור זה שבכיסא הגלגלים ושאל אם יש לו כבלים להתניע את הרכב?

להפתעתו, הנכה השיב בשמחה ואמר שהוא כבר מביא לו כבלים. הוא גילגל את עצמו במהירות וחזר תוך דקותיים ובידו בוסטר להתנעת הרכב. הוא התניע ושמח שמחה גדולה על הישועה הבלתי צפויה, לא חלפו כמה דקות והחולה יצא מהמרפאה היישר לרכב הממונע ללא שידע בשכבו ובקומו...

© 2008 א.א.א.א.א.

המענין לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פריטיה מוזמן לשלוח אל ר' שמחה סמואלס בפקס: 15326517922 לא: o.y.wines@gmail.com

טיב החינוך

כרך ב: דרכי החינוך

כרך א: תורת החינוך

המחנה המשותף לילדים ולמבוגרים יחד

מאגזין המעצב של הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

להשיג בחנויות הספרים המובחרות הפנה ראשית סרוחן הספרים בהנהלת הרב יצחק פרידמן 05-6194114

ספר חיבור לכל תורה ומצוות וגם לאלה שסודך.

ספר חיבור ספר חיבור

בצעירותי חיפשתי אחר מקור פרנסה כשר שישאיר לי גם זמן מספיק לעסק התורה כלבבי, ולכן נעשיתי 'חלבן'... כמה שעות לפנות בוקר הייתי מסתובב בעיר עם אופני-עגלה מיוחדים, בחלוקת החלב הטרי לתושבי ירושלים. כל עקרת בית הייתה מוציאה בלילה את רכב החלב הריק על ידי מפתח הבית, ובשעת בוקר מוקדמת הייתי עובר מדלת לדלת ממלא את הכדים בחלב טרי, ורושם בפקנס את סדרי החלוקה. אחת לחודש ערכתי 'סבב גביה' בין כל המשפחות, וכך הייתי מתפרנס במידה מספקת ברוך השם, כשרוב שעות היום פנויות היו לעסק של תורה.

בוקר אחד היה ערפילי ביותר, ערפל כבד השתרר בכל מבוואות העיר, העשיות שבידי לא עזרה הרבה לראות את הדרך. וכך בעיצומה של נסיעה עם אופני עגלת החלב, נתקלתי בתאונה לא"ע ונפצעתי קשה

רחמנא ליצלן, שכבתי כך ששה שבועות ללא הכרה! בכל אותה עת היו אראלים ומצוקים אחוזים בגשמי, אלו מושכים לכאן ואלו לכאן, הפילות רבות נשפכו להחלמתי, והנה לאחר שש שבועות שנדמו כנצח נצחו מצוקים את האראלים, הגס הגדול התרחש, והתעוררתי בפתאום לחיים, עד מהרה החלמתי ויצאתי מבית החולים בריא ושלם, הודות השם יתברך.

כשערכתני אחר כך חשבון הנפש ביני לבין עצמי - כמו שהורונו רז"ל (ברכות ה), "אם רואה אדם שייסורים באים עליו יפשפש במעשיו" - הגעתי למסקנא שעלי להתחוק יותר במידת הביטחון בהשם יתברך! שיהיה השם יתברך עבורי לא רק בתורת 'מבטחה' שאפשר לסמוך עליו בכל לב, אלא שיהא גם הוא בעצמו 'מבטח' בעדי, ויסבת הפרנס עצמה... ושלא להשתדל עוד אחר סיבות ועילות שונות בפרנסה, כי אם להשים מבטחי בו יתברך לבדו.

על דרך שכתב בספר הקדוש 'דגל מחנה אפרים' (פרשת בשלח), וז"ל: "אמר אריוני אבי יקיניו [הבעל שם טוב הק'] זללה"ה, על פסוק (וימיהו יז, י) 'ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו', וזה תוכן דבריו, כי יש בוטח, ומבטחה, ומובטח - 'בוטח', היינו אותו אדם שהוא בוטח. 'מבטחה', היינו אותו שהוא מבטחה. 'מובטח', היינו אותו עילה שעל ידה הוא בטוח לכא לאותו הדבר."

"והוא דרך משל, השם יתברך הוא ה'מבטחה' לאדם שיתן לו כל צרכו ודי מחסורו כשילך בדרכיו, והאדם הוא ה'בוטח' בזה. 'מובטח' היינו שאף שהוא בוטח שהשם יתברך יומין לו בוודאי פרנסתו, מכל מקום צריך עילה לזה. שיהיה הסיבה מאת הש"ת שעל ידה יתפרנס, או שהוא משא ומתן או שאר דבר. ואדם כזה עדיין לא הגיע לאמונה בעיקרית, כי העיקר להאמין בה' שהוא לבדו הוא ואין בלתו, ושאינו צריך לשום עילה וסיבה שעל ידה ימשוך לו פרנסתו וכו'."

"וזהו 'ברוך הגבר אשר יבטח בה', והיה ה' מבטחו', היינו ה'מובטח' שלו יהיה גם כן השם יתברך, שרק הוא לבדו הוא, ואין דבר שיהיה עילה וסיבה לפרנסתו וכו'. ואפילו כשיש לו הברך על ידי עילה, יאמין באמונה שלימה שהוא ממש ה' יתברך, שרצה לפרנס אותו בדרך זה, אבל לא שיהיה מוכרח הדבר על ידי סיבה והכנה, רק לבטוח בה' וזהו מדרגה גדולה עכל"ק. [ענין מעין לו בספ"ק 'בית הלוי' שלחי פרשת ויצא].

לפנינו לימוד נערב, לא רק על מידת הביטחון והאמונה התמימה, שצריך איש ישראל להאמין ולבטוח בשלמות בקונו, כד"א (תהילים נה, ג) 'ה'שִׁלְךָ עַל ה' יְהוָה וְיִכַלְכְּךָ'. - אלא גם על מידת הענווה שהיתה בטבע אופיים של התלמידי חכמים שבידורשלים, שלא חש על כבודו לשמש בתור 'חלבן' פשוט, בהצנע לכת, בסדר תורה פְּעֻנָה, להגדיל תורה ולהאדירה.

כמועמד למשרת "ש"ב' [שוחט ובודק], שנדמה בעיניו כפרנסה טובה, ובא לבקש מכבוד הרב 'כתב סמיכה', שיכול הוא לשמש כרב שוחט בקהילות ישראל.

הגאון העמידו בכור המבחן כנהוג, והנה מצא אותו ריק כמעט לגמרי מהלכות השחיטה, הוא לא למד כלום ולא ידע כלום... אלא שהמקצוע מצא חן בעיניו, וביודעו שאי אפשר להתקבל למלאכת השחיטה בלא 'הורמנא' מרב מפורסם, לפיכך בחיכורו את טוב ליבו וענותנותו של הרב ביקש לנצל זאת ולהוציא ממנו 'כתב'. ברוב חוצפתו לא ביקש שום מחילה וסליחה מן הרב על מה שעולל לו ברבנות, ועשה עצמו כמי ששכח לגמרי מאותו מקרה מביש...

אולם רבי ישראל הצדיק מצידו חשש לדחותו ולהרחיקו ממנו, ברוב צדקותו התיירא שמה תתערב בזה איזו פנייה ונגיעה של נקמנות על מה שהציק בדרך, ולפיכך העמיד את חתנו הגאון, ושלם לו ממון בעבור שילמד עם זה האיש את כל הלכות השחיטה מרישא ועד גמירא, עד שידעם על בוריים.

לאחר שסיים האיש את חוק לימודיו, עמד שוב בכור המבחן אצל הגאון, אשר שמח מאוד למצואו בקי כהוגן בכל ההלכות, וכתב לו 'כתב סמיכה' הגון. **גאונות בתיקון המידות!** זו היא התמזגות נפלאה של תורה פְּעֻנָה!

אחד מאנשי ירושלים של מעלה בדור שלפנינו היה הרה"ח רבי מנחם הכהן פישר זצ"ל, תלמיד חכם חשוב ודחיל חטאין, מנקי הדעת שבירושלים. גם בשכונתו 'בתי אונגארין', שהיתה מלאה חכמים וסופרים בימים ההם, התבלט בתמימותו וישרת דרכו.

אחת המידות הטובות שהיו לשם ולתהילה באישיותו רבת הגוונים של רבי מנחם, היתה 'מידת הביטחון', שעלה ונתעלה בה מאוד, כל ימיו היה משוחח רבות על האמונה והביטחון בה'. בערוב ימיו, תקופה קצרה לפני פטירתו, עסק בשיחה עם בנו, והרבה לדבר על ההתחזקות באמונה וביטחון איתן. הוא כנראה חש שקיצו קרב, ובין הדברים התרגש לכתוב, פניו הרציני והסמיך, ופנה ואמר לבנו:

ברצוני לספר לך עובדא אחת מימי צעירותי, דבר שמעולם לא סיפרתי לאיש! ועל אף שסולד אני מאוד מן היהורא, וכל ימי לא סיפרתי על עצמי כלום, ברחתי ממצה קצהו של הכבוד והגאווה כמטותי קשת, בכל זאת דומנן שיהיה עבורכם חיווק גדול באמונה וביטחון מסיפור זה, וחיווק זה עדיף לי מכל.

אנשי ירושלים יראים ושלמים היו מצינים במידת הענווה היקרה, הם מאוד לא אהבו להגדיל ולנפח את עצמם... אף הגדולים שבהם התנהגו כאנשים פשוטים, והשתמטו מכל דבר שריח של כבוד נורף ממנו. רבי מנחם היה כמעט כמו 'צדיק נסתר', הוא עשה הכל כדי שלא יכבדו אותו. - ולפיכך היה זה חידוש בעיני בנו, שאביו פותח את פיו בסיפורים על עצמו, והבין מתוך כך שבוודאי יש כאן עובדא מיוחדת שהרבה מוסר השכל בצידה, ועשה אונוו כמאפרכסת לשמוע כל מילה! ואביו הצדיק החל בסיפורו:

בסיום הביקור ההיסטורי הלו, ביקש הרבי מסטמאר ברכה מן המקובל הזקן, אך רבי חיים שאול הבין לפי תומו שברצונו של הרבי לברך אותו, ותיקף ומיד התכופף והרכין את ראשו בהכנעה מופלגה, כדי שיהיה צדיק ידי קדשו על ראשו ויברכו, כאשר נהוג אצלם להאציל הברכה בסמיכת ידיים על הראש.

הרבי נודעוץ קלות, ואמר בסערת נפש: חלילה! לא לזה נתכוונתי, אלא בהיפוך! שהרב יברך אותי... - בענה רבי חיים שאול בשיא הפשטות, ואמר: טוב, אם כך כופף אתה את ראשך! והניח שתי ידיו הקדושות על ראש הרבי ויברכו ברוב התרגשות, ולא היה ניכר אצלו שום נפקא מינא כלל, אם הוא המברך או המתברך...

כשיצאו לדרך, הפליא הגה"ק מסטמאר בפני אנשי לווייתו את ענותנותו העצומה של המקובל הצדיק, שלא עשה שום עסק כלל מן השני והמהפך הקיצוני שבין מברך למתברך... ואחת היתה לו כפפשות מוחלטת, אם צריך הוא להרכין ראשו ולהתבטל, או שהשני ירכין ראש בפניו להתבטל אליו... ואמר הרבי הקדוש שזו היא תכלית שלמות מידת ההשתוות, וכך היא דרכה של שלמות תורה פְּעֻנָה, שהיא תורה מפוארת בכלי מפורא.

הגה"צ רבי ישראל סלנטר זצוק"ל, שר בית המוסר, היה מכתת את רגליו על פני ערים שונות להפצת תורה ומוסר, ושאר יעסקים על מצוה.

באחת מנסיעותיו הרבות, בדרכו ברכבת בחזרה לביתו ולמקומו, נטפל אליו יהודי לא מוכר, שנצרך כנראה לתשומת לב במידה לא פחות... וחשב לעצמו שהנה עכשיו בנטיעה ברכבת אל הרב פנוי כולו 'רק' עבורו... כאשר אין הרבים צובאים על פתחו.

כך 'נדבק' לו אותו הלך אל הרב כל עת הנסיעה, כשאינו נתן מנוח לנפשו, ומטרירו בכל מיני שאלות ובקשות משונות. - הרב הצדיק כדרכו סבר וקובל הכל באהבה, ועל אף שניסה כמה פעמים לרמוז לו שיעובנו מעט למנוחת נפשו, ושצריך גם כאן על הרכבת לעסוק בתורה ועבודה. האיש שם עצמו כמי שאינו מבין, רמוזהו ולא נרמו... וכך לכל אורך הדרך היה מציק לרב הצדיק, כעלוקה הנדבקת! עד שלבסוף החל לחרפו ולבוותו בחרפות וגידופים קשים ומרים, והצדיק יושב ומחריש דומם, כמי שאין הדברים מכוונים אליו! על אף שהיה יורד לחייו רח"ל.

והנה חלפה תקופה קצרה לאחר שהגיעו העירה, ויום אחד בהיות הרב יושב בהשקט בביתו ובנחלתו הופיע אותו 'בר נש', וביקש להתקבל בלשכת הרב. הרב קיבלו בכבוד ובסבר פנים יפות, והאיש הציג את עצמו

קו ההזמנות לכל ספרי 'מכון טיב' מהגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
0733-22-76-09 מתקשרים מזמנים מקבלים ללא עלות דמי משלוח!
יר"ל ע"י קהילת שבת בית ד' | רה' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti11@gmail.com